

Alma mater

A II. Rákóczi Ferenc Gimnázium rekonstrukciója

Építész: Építész Stúdió – Keller Ferenc, Sólyom Benedek
Szöveg: Rozmann Viktor Fotó: Bujnovszky Tamás

Egy kínai közmondás szerint, ha egy évre tervezel, vess gabonát, ha tíz évre, ültess fát, ha száz évre, taníts. Úgy tűnik, a II. kerület – az egész közösség öröme – a leghosszabb távra tervez.

Szükszavú, de mértékadó a homlokzati megjelenés

Az 1990-es évek végén a II. kerület 14 iskolája közül négyet – köztük a Rákóczit is – más iskolákba költöztettek volna. A vitatott racionalizálási program népszerűtlensége miatt végül a gimnázium elkerülte a beolvasztást, és a kerület az épület rekonstrukciójára 2002-ben meghívásos ötletpályázatot írt ki.

A régi iskolaépület a komoly statikai hibáktól eltekintve is előnytelen volt: egy iskola és a hozzá csatlakozó kollégium egybenyitásával létrejött kusza, kaszárnyajellegű, sötét tömb, zegzugos közlekedőkkel, labirintusszerű térkapcsolatokkal, ügyetlen helykihasználással. A rekonstrukciós program szerint huszonkét tantermet, egy húsz-ezer kötetes könyvtárat és egy több mint 500 négyzetméteres tornatermet kellett létrehozni.

A nyertes pályamű nem tabularásával számolt. A hátsó, barátságatlan belső udvart közreszorító részek lebontásával az épület levegőhöz, fényhez és használható udvarhoz jutott. Újjáépült a Krisztus Király templom melletti, lebontott nyugati rész, és új, zárt sorú beépítés csatlakozik a meghagyott Keleti Károly utcai homlokzathoz. Az új épület a régi kontúrban belül maradt, alapterülete mégis nagyobb lett.

Az újjáépített két nyugati szárny közé illeszkedik a hatalmas alapterületű tornaterem. Mivel a telek az utcavonaltól hátrafelé tizenöt métert emelkedik, a kertből enyhe lejtésű rámpán a tornaterem tetejére juthatunk: udvar az udvarban, nyitott, mégis védett hely.

A megmaradt, de teljesen áttervezett épületrészen keresztül jutunk

A Krisztus Király templom szomszédságában megmaradt a régi homlokzat

az új szárnyakba. Tiszta alaprajz, egyértelmű irányok, logikus szabályok szerint működő tér. Evidens, hogy az épület használható. Ám nem csak egy jól megoldott matematikapéldát, hibátlanul elismert memoritert kapunk. A tágas folyosók homlokzat előtti, egybenyitott közös légtere átlátható struktúrát ad. A termek között, a folyosók teréből le nem határolt, mégis elkülönülő tanulószarkokat találunk. A belső barátságos, oldott hangulatot áraszt. Ez nem csak egy iskola, ez alma mater tud lenni.

Az újraépült gimnázium a Medve utcai általános iskola után az Építész Stúdió második oktatási intézménye a kerületben. Az egybevetés mozdulata önkéntelen. Míg a Medve utcai iskola homlokzata monolitikus struktúrájú, a Rákóczi tagoltabb, részletezőbb,

A tornaterem tetőudvarára érkező rámpa...

...és a három oldalról zárt quadrum

aprólékosabb kidolgozást mutat. „A homlokzat érzelmesebb, legalábbis a korábbi önmagunkhoz képest” – vallja Keller Ferenc. Mindazonáltal a geometrikus szerkesztettségű, minden heveskedő mozdulattól mentes összkép tekintélyt sugároz – ami egy iskola esetében talán nem is hátrány. Az utcafronton a régi és az új kérdés-felelet viszonyban állnak egymással. A megmaradt homlokzat bizonyos motívumainak újragondolt variánsa visszaköszön az új

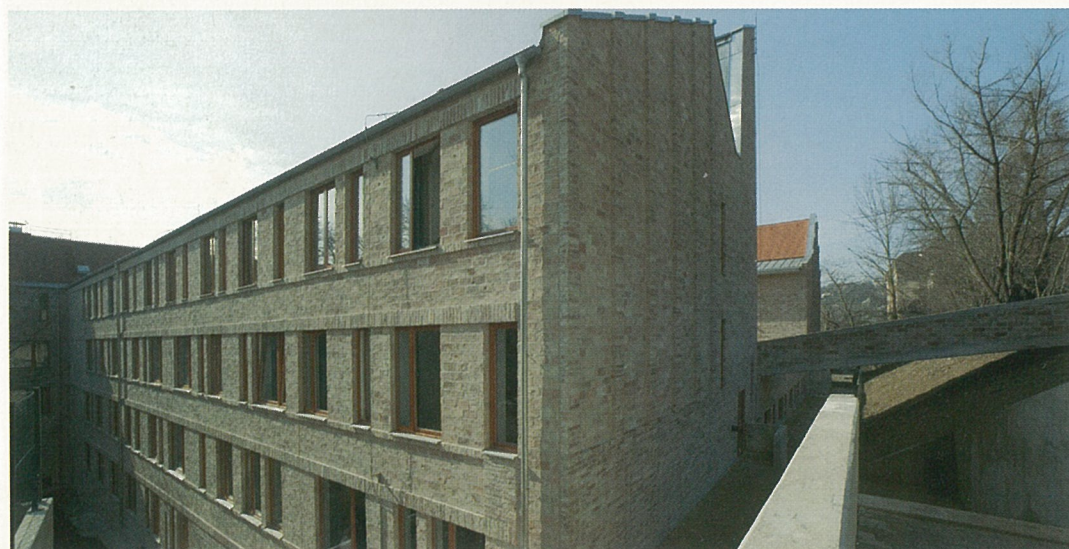
szárnyon; nyílásrendszerük foltthajtása hasonló. A Keleti Károly utcai homlokzat jobb felső sarkában, csakúgy, mint a Medve utcában, egyensúlyként, lezárásként torony-szerű felépítmény magasodik – itt vastkosabb, a Medve utcában légyesebb, áttörtebb formában.

A régi épületrészek bontott téglái díszítik a homlokzatot. A régi elemek ugyanazon helyszínen, új szituációban való felhasználását nem a gazdaságosságra törekvés, hanem a tisztelet motiválta. Időtál-

Iránytartás: a torony, mint tájékozódási pont, mint viszonyítási alap a térben

A nyugati rész udvari szárnya

ló, ami úgy változik, hogy közben a lényegét megtartja. És a tudás átadására való – tantervektől, iskolareformoktól, módszerektől független – törekvés nem vész el, lényege folyamatos, ezen a helyen, ezek között az újrarakott falak között. Az átadott tudás továbbélésének néma nyomószilárdságú óriásmetaforája a régi téglák újrabeépítése.

Tervezők:

Keller Ferenc, Sólyom Benedek, Építész Stúdió
Építető: Budapest II. Kerületi Önkormányzata